

CHỐNG LÃNG PHÍ THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀ GIẢI PHÁP THỰC HÀNH TIẾT KIỆM, CHỐNG LÃNG PHÍ

LÊ VĂN CƯỜNG*
TRẦN THỊ HIỀN**

Trong Hồ Chí Minh toàn tập (2011), cụm từ “lãng phí” xuất hiện 334 lần, “chống lãng phí” xuất hiện 35 lần. Đặc biệt, vào tháng 3/1952, Chủ tịch Hồ Chí Minh có bài nói chuyện chuyên sâu với tiêu đề “Thực hành tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu”. Tư tưởng của Người về chống lãng phí thể hiện quan điểm nhất quán, đồng thời là sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin phù hợp với hoàn cảnh Việt Nam. Làm rõ nội dung tư tưởng này góp phần thúc đẩy việc thực hành chống lãng phí một cách nghiêm túc, thường xuyên, đúng như yêu cầu mà Tổng Bí thư Tô Lâm đã nhấn mạnh gần đây.

Từ khóa: Lãng phí; chống lãng phí; tiết kiệm; chống quan liêu, chống tham nhũng.

In the Complete Works of Ho Chi Minh (2011), the term “waste” appears 334 times, and “combating waste” appears 35 times. In March 1952, President Ho Chi Minh gave an in-depth speech titled “Practicing saving, combating corruption, waste, and bureaucracy.” His thought on combating waste reflects a consistent viewpoint and represents a creative application and development of Marxism-Leninism suited to Vietnam’s context. Clarifying this ideological content contributes to promoting the serious, regular practice of waste prevention, precisely as General Secretary Tô Lam emphasized recently.

Keywords: Waste; combating waste; saving; combating bureaucracy; combating corruption.

NGÀY NHẬN: 11/3/2025

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 20/4/2025

NGÀY DUYỆT: 16/5/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.352.2025.1165>

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về tiết kiệm, lãng phí và chống lãng phí

Kế thừa tư tưởng của V.I.Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: “tuyệt đối không được lãng phí sức dân, cái gì cũng phải tiết kiệm”¹. Như vậy, theo Người, muốn chống lãng phí, trước tiên, cần phải thực hành tiết kiệm.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tiết kiệm là “không xa xỉ, không hoang phí, không bừa bãi”², “Kiệm là thi đua tiết kiệm, không lãng

phí, quý trọng của công”³. Người tiết kiệm là phải biết cân đối, tính toán các nguồn lực để chi phí bỏ ra nhỏ nhất mà lại đạt được mục tiêu cao nhất, theo phương châm “1 giờ làm xong việc của 2, 3 giờ. 1 người làm bằng 2, 3 người. 1 đồng dùng bằng 2, 3 đồng”⁴.

* PGS.TS, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

** ThS, Trường Chính trị tỉnh Hải Dương

Thực hành tiết kiệm không phải là bủn xỉn, hà tiện đến mức gặp việc đáng làm cũng không làm, đáng tiêu cũng không tiêu. Tiết kiệm không phải là ép mọi người nhịn ăn, nhịn mặc mà trái lại, cốt để giúp vào tăng gia sản xuất, để dần dần nâng cao mức sống của Nhân dân; để tích trữ thêm vốn cho công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế, văn hóa, để cải thiện đời sống cho Nhân dân. Không phải chỉ nước nghèo mới thực hành tiết kiệm, mà cả nước giàu, kinh tế phát triển cũng phải tiết kiệm. Bởi vậy, “nói theo lối khoa học, thì tiết kiệm là tích cực, chứ không phải là tiêu cực”⁵.

Theo Người, tiết kiệm để phục vụ cho kháng chiến và kiến quốc, tăng thêm tiền vốn xây dựng đất nước, góp phần nhanh chóng đưa nước ta ra khỏi tình trạng nghèo nàn, lạc hậu. Người căn dặn: “Chúng ta phải chặt chẽ hơn nữa trong việc dùng tiền dành dụm của chúng ta, để tiến nhanh tới cuộc sống no ấm, đầy đủ cho mọi người”⁶. Bởi vậy, nếu khéo tiết kiệm sức người, tiền của và thời gian thì với sức lao động, tiền tài của đất nước có thể tăng gia sản xuất gấp bội mà lực lượng mọi mặt của đất nước cũng tăng gấp bội.

Nét đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh là Người gắn nội dung của tiết kiệm với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của mỗi cá nhân và của cả một dân tộc. Đối với mỗi cá nhân, tiết kiệm là một trong chuỗi phẩm chất cần có của người cách mạng “cần, kiệm, liêm, chính”. Đối với cả dân tộc, tiết kiệm là sức mạnh của văn hóa và đạo đức. Theo Người, “một dân tộc biết cần, kiệm, biết liêm là một dân tộc giàu về vật chất, mạnh về tinh thần, là một dân tộc văn minh và tiến bộ”⁷.

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, tiết kiệm bao gồm nhiều nội dung và ở mọi thời điểm, tất cả mọi người, mọi cơ quan đều phải tiết kiệm.

Tiết kiệm sức lao động, tức phải tổ chức sắp xếp cho khéo, phải nâng cao năng suất lao động, “1 người làm bằng 2, 3 người”.

Tiết kiệm thời gian của mình và của người khác. Vì theo Người, “Thời giờ cũng cần phải tiết kiệm như của cải. Của cải nếu hết, còn có thể làm thêm. Khi thời giờ đã qua rồi, không bao giờ kéo nó trở lại được.”, “Ai đưa vàng bạc vứt đi, là người điên rồ. Thì ai đưa thời giờ vứt đi, là người ngu dại”⁸. Người căn dặn: “Làm việc phải đến đúng giờ, chớ đến trễ, về sớm. Làm cho chóng, cho chu đáo. Việc ngày nào, nên làm xong ngày ấy, chớ để chờ ngày mai. Phải nhớ rằng: Dân đã lấy tiền mồ hôi nước mắt để trả lương cho ta trong những thì giờ đó. Ai lười biếng tức là lừa gạt dân”⁹.

Tiết kiệm tiền của của Nhà nước, của Nhân dân và của chính mình. Nhưng “khi có việc đáng làm, việc lợi ích cho đồng bào, cho Tổ quốc, thì dù bao nhiêu công, tốn bao nhiêu của, cũng vui lòng”¹⁰.

Ngoài tiết kiệm sức lao động, thời gian, tiền của như đã nêu ở trên thì trong tư tưởng Hồ Chí Minh còn thể hiện một số nội dung cần phải tiết kiệm, như:

Tiết kiệm sức dân, “phải biết quý trọng sức người là vốn quý nhất của ta. Chúng ta cần hết lòng chăm sóc sức khỏe và sử dụng thật hợp lý sức lao động của nhân dân ta”¹¹. Cao cả hơn là tiết kiệm xương máu của bộ đội, chiến sỹ và Nhân dân. Người viết: “Của cải hết có thể làm ra, thời gian qua, thời gian lại đến. Nhưng bộ đội hy sinh là hy sinh xương máu. Có khi hy sinh cả tính mệnh” nên “phải giữ gìn từng giọt máu của đồng bào để xây đắp tương lai của Tổ quốc”¹².

Tiết kiệm lời nói, với các tập thể và cá nhân, phải “nói ít, làm nhiều, chủ yếu là hành động”, “nói thì phải làm”, “nói ít, bắt đầu bằng hành động”¹³. Người yêu cầu: “Tiết kiệm thời giờ của mình, lại phải tiết kiệm thời giờ của người. Không nên ngồi lê, nói chuyện phiếm, làm mất thời giờ người khác”¹⁴. Với các cơ quan đoàn thể, phải hết sức tránh “tình trạng là hội mà không nghị, nghị mà không quyết, quyết rồi mà không làm”¹⁵.

Từ tầm quan trọng của tiết kiệm nên Người yêu cầu tất cả mọi người, mọi cơ quan đều phải tiết kiệm, trước hết là các cơ quan, bộ đội, các xí nghiệp, cán bộ, đảng viên phải làm gương đi tiên phong. Người viết: “Hào dân tiết kiệm, mình phải tiết kiệm trước đã”¹⁶. Nội dung tiết kiệm phải cụ thể, thiết thực ngay trong cơ quan, đơn vị, vị trí công tác. Tùy thuộc vào công việc cụ thể mà mỗi người, mỗi cơ quan cần thực hành kiệm cho phù hợp. Người căn dặn: “muốn vít kín các lỗ thủng, các kẽ hở, không để của cải dành dụm của chúng ta bị hao hụt, phân tán”¹⁷, tất cả mọi người đều phải chung sức, đồng lòng thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, tham ô.

Mỗi người cần phải thường xuyên tiến hành tự kiểm điểm công tác thực hành tiết kiệm của mình trên tinh thần tự giác, phải dựa vào quần chúng và phải phát động phong trào thi đua của quần chúng về tiết kiệm; thường xuyên kiểm tra, giám sát, tổng kết kinh nghiệm thực hành tiết kiệm, chống lãng phí của cá nhân và tập thể; nghiêm khắc kỷ luật những kẻ không chịu sửa lỗi dù đã bị nhắc nhở, khen thưởng những người làm tốt và khuyến khích những người đang cố gắng làm tốt.

Tích cực tuyên truyền giải thích để cho mọi người hiểu rõ lợi ích của thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Theo Người, khi quần chúng hiểu rằng, tiết kiệm vì lợi ích của họ, chống lãng phí cũng vì chính bản thân họ thì Nhân dân sẽ tự ý thức mà khinh ghét sự lãng phí. Do vậy, “người yêu nước thì phải thi đua thực hành tiết kiệm”¹⁸.

Bên cạnh nội dung thực hành tiết kiệm, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ về lãng phí và tác hại của lãng phí, như sau: “Lãng phí tuy không lấy của công đút túi, song kết quả cũng lại rất tai hại cho nhân dân, cho Chính phủ. Có khi còn tai hại hơn tham ô”¹⁹; “Để lãng phí như gió vào nhà trống, tham ô có tội, lãng phí cũng có tội, nhân dân giao tiền của cho mình, để lãng phí là có tội với nhân dân”²⁰. Bởi vậy, “Mọi ngành, mọi người, mọi

tổ phải ra sức thi đua... Phải chống tư tưởng bảo thủ, chống tác phong quan liêu, chống lãng phí”²¹.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, lãng phí cùng với tham ô và bệnh quan liêu là “kẻ thù của nhân dân, của bộ đội và của Chính phủ. Kẻ thù khá nguy hiểm, vì nó không mang gươm mang súng, mà nó nằm trong các tổ chức của ta, để làm hỏng công việc của ta. Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu, dù cố ý hay không, cũng là bạn đồng minh của thực dân và phong kiến. Vì nó làm chậm trễ công cuộc kháng chiến và kiến quốc của ta. Nó làm hỏng tinh thần trong sạch và ý chí khắc khổ của cán bộ ta. Nó phá hoại đạo đức cách mạng của ta là cần, kiệm, liêm, chính. Để kháng chiến thắng lợi, để xây dựng nước nhà, chiến sĩ thì hy sinh xương máu, đồng bào thì hy sinh mồ hôi nước mắt để đóng góp. Mà những kẻ tham ô, lãng phí và quan liêu thì phá hoại tinh thần, phí phạm sức lực, tiêu hao của cải của Chính phủ và của nhân dân. Tội lỗi ấy cũng nặng như tội lỗi Việt gian, mật thám”²².

Theo Hồ Chí Minh, “chống tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu cũng quan trọng và cần kíp như việc đánh giặc trên mặt trận. Đây là mặt trận tư tưởng và chính trị. Cũng như ở các mặt trận khác, muốn thắng ở mặt trận này, ắt phải có chuẩn bị, kế hoạch, tổ chức, ắt phải có lãnh đạo và trung kiên”²³. Người chỉ rõ ba hình thức của lãng phí một cách rất cụ thể: *thứ nhất, lãng phí sức lao động*. Vì kém tinh thần phụ trách, vì tổ chức sắp xếp vụng, việc gì ít người cũng làm được mà vẫn dùng nhiều người, nên sinh ra lãng phí sức lao động. Người chỉ rõ, trong quân đội, các cơ quan, các xí nghiệp đều có khuyết điểm ấy. Trong việc sửa chữa đường cầu, phục vụ chiến dịch, lãng phí dân công khá nhiều, vì tổ chức không khéo.

Thứ hai, lãng phí thời giờ: Việc gì có thể làm trong một ngày một buổi, cũng kéo dài đến mấy ngày. Người chỉ ra như: Những cuộc khai hội, vì người phụ trách chuẩn bị

chương trình không đầy đủ, người đến dự hội thì không chuẩn bị ý kiến, đáng lẽ chỉ một ngày thì bàn bạc và giải quyết xong vấn đề, song cuộc khai hội kéo dài đến 5, 3 ngày.

Thứ ba, lãng phí tiền của Nhà nước, cơ quan, của cá nhân. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ nguyên nhân của lãng phí là: “Do quan liêu, thiếu trách nhiệm”, do “lập kế hoạch không chu đáo”, do “tính toán không cẩn thận”, hoặc “vì xa xỉ, phô trương hình thức, nào liên hoan, nào “báo chí”, nào kỷ niệm, sắm sửa lu bù, xài tiền như nước...”²⁴.

Người khẳng định: “Phải chống bệnh quan liêu vì đó là nguồn gốc của nạn tham ô, lãng phí”²⁵, “Tham ô và lãng phí đều do bệnh quan liêu mà ra. Vì vậy, từ nay, toàn thể đồng bào, toàn thể chiến sĩ, toàn thể cán bộ phải xem quan liêu, tham ô, lãng phí là những tội lỗi đối với Tổ quốc, đối với đồng bào. Người phạm tội có tội đã đành; người thấy những tội ấy mà không nêu ra, cũng như có tội. Vì vậy bộ đội, cơ quan, đoàn thể và nhân dân phải tổ chức một phong trào thật thà tự phê bình và phê bình từ cấp trên xuống, từ cấp dưới lên, toàn dân đều hăng hái tham gia, để giáo dục nhau, để cùng nhau tẩy trừ ba nạn kia, để dọn đường cho những thắng lợi mới”²⁶.

Muốn chống bệnh lãng phí một cách thiết thực và hiệu quả thì cần rèn luyện đạo đức cách mạng: “Đồng thời phải trau dồi đạo đức cách mệnh: chí công vô tư, cần kiệm liêm chính. Một lòng một dạ phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, phụng sự kháng chiến. Dùng cách thật thà tự phê bình và phê bình, để tẩy trừ những thói tham ô lãng phí và bệnh quan liêu, để cùng nhau tiến bộ”²⁷.

2. Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí theo tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay

Nhận thức rõ về lãng phí và đặt ra yêu cầu phải chống lãng phí một cách quyết liệt và cấp bách như chống tham nhũng, Tổng Bí thư Tô Lâm nêu rõ: trong mọi giai đoạn cách mạng, Đảng, Nhà nước ta luôn đặc biệt quan tâm công tác phòng, chống lãng phí, đã ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị, kết luận về

vấn đề này và lãnh đạo cả hệ thống chính trị, toàn dân tổ chức thực hiện tốt công tác này. Tuy nhiên, với tinh thần nhìn thẳng vào sự thật, Tổng Bí thư nêu: “lãng phí hiện nay diễn ra khá phổ biến, dưới nhiều dạng thức khác nhau, đã và đang gây ra nhiều hệ lụy nghiêm trọng cho phát triển (gây suy giảm nguồn lực con người, nguồn lực tài chính, giảm hiệu quả sản xuất, tăng gánh nặng chi phí, gây cạn kiệt tài nguyên, gia tăng khoảng cách giàu nghèo; gây suy giảm lòng tin của người dân với Đảng, Nhà nước, tạo rào cản vô hình trong phát triển kinh tế - xã hội, bỏ lỡ thời cơ phát triển của đất nước).

Một số dạng thức của lãng phí đang nổi lên gay gắt hiện nay, đó là:

(1) Chất lượng xây dựng, hoàn thiện pháp luật chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn, dẫn đến khó khăn, cản trở việc thực thi, gây thất thoát, lãng phí các nguồn lực.

(2) Lãng phí thời gian, công sức của doanh nghiệp, cá nhân khi thủ tục hành chính rườm rà, dịch vụ công trực tuyến chưa thuận tiện và thông suốt.

(3) Lãng phí cơ hội phát triển của địa phương, của đất nước do bộ máy nhà nước có nơi, có lúc hoạt động chưa hiệu quả, một bộ phận cán bộ thiếu năng lực, né tránh, đùn đẩy công việc, sợ trách nhiệm; do chất lượng, năng suất lao động thấp.

(4) Lãng phí tài nguyên thiên nhiên; lãng phí tài sản công do quản lý, sử dụng chưa hiệu quả, trong đó giải ngân vốn đầu tư công; cổ phần hóa, xử lý thoái vốn của các doanh nghiệp nhà nước; sắp xếp lại, xử lý nhà, đất thuộc sở hữu Nhà nước; thực hiện các chương trình, mục tiêu quốc gia, các gói tín dụng hỗ trợ phát triển an sinh xã hội hầu hết rất chậm.

(5) Lãng phí trong hoạt động sản xuất, kinh doanh, tiêu dùng của Nhân dân diễn ra dưới nhiều hình thức.

(6) Lãng phí do hệ thống tiêu chuẩn, định mức, chế độ, một số chưa phù hợp thực tế

nhưng chậm được sửa đổi, bổ sung. Trong khi đó, xử lý lãng phí chưa được đề cao, thường gắn với xử lý tham nhũng như hệ lụy kéo theo; chưa tạo được phong trào thi đua rộng khắp về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cũng như dư luận xã hội mạnh mẽ để phê phán, lên án những hành vi gây lãng phí; việc xây dựng văn hóa tiết kiệm, không lãng phí trong xã hội chưa được quan tâm đúng mức.

Thiết thực học tập tư tưởng Hồ Chí Minh về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí và những chỉ đạo sâu sát, quyết liệt, kịp thời của Tổng Bí thư Tô Lâm theo tinh thần “Xây dựng văn hóa phòng, chống lãng phí; đưa thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trở thành “tự giác”, “tự nguyện”, “com ăn nước uống, áo mặc hàng ngày”, mỗi cán bộ, đảng viên cần thực hiện một số nội dung cơ bản sau đây:

Một là, tích cực học tập tư tưởng và tấm gương mẫu mực của Chủ tịch Hồ Chí Minh về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí.

Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cần phải trở thành một việc làm thường xuyên và thiết thực, tuyệt đối tránh hình thức, chiếu lệ. Bởi vì kết quả học tập và làm theo Chủ tịch Hồ Chí Minh của cán bộ, đảng viên có tác động to lớn đến quần chúng Nhân dân. Từ những chỉ dạy và từ tấm gương thực tế sinh động của Người, mỗi cán bộ, đảng viên luôn tự soi, tự sửa, tạo được thói quen cho bản thân làm theo lời Bác Hồ dạy, phấn đấu trở thành tấm gương sáng trong thực hành tiết kiệm, chống lãng phí để cho người khác học theo, làm theo vì: “một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”²⁸.

Hai là, chủ động tuyên truyền nâng cao nhận thức và ý chí quyết tâm thực hành tiết kiệm, chống lãng phí.

Đội ngũ cán bộ, đảng viên không chỉ có nhiệm vụ tích cực học tập và làm theo Bác về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí mà cần phải tích cực tuyên truyền nhằm làm cho nhiều người trong xã hội, trước hết là những

người xung quanh mình có nhận thức đúng đắn, đầy đủ về vai trò, ý nghĩa, tầm quan trọng, lợi ích to lớn của thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cũng như tác hại của lãng phí đối với bản thân, gia đình và toàn xã hội. Qua đó, góp phần thúc đẩy mọi người tích cực hơn trong học tập và làm theo tấm gương Chủ tịch Hồ Chí Minh. Từ đó, tạo sức lan tỏa rộng khắp, tạo nên một hệ thống gồm nhiều tấm gương điển hình trong toàn xã hội về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, cống hiến tích cực cho xã hội, đất nước và gia đình.

Ba là, tích cực rèn luyện đạo đức cách mạng, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí một cách thực chất.

Đối với cả dân tộc, tiết kiệm là sức mạnh mềm - sức mạnh của văn hóa và đạo đức. Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên muốn thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, cần phải đặt nó trong chuỗi các phẩm chất mới tạo nên tính hiệu quả thiết thực, trọn vẹn. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong trao đổi, lưu trữ văn bản, tài liệu, thông tin liên lạc, sử dụng nguồn ngân sách nhà nước tiết kiệm, chi đúng thực tế. Chủ động tiết kiệm chi phí trong tổ chức hoạt động, thực hiện phương châm tổ chức hoạt động theo hướng tận dụng tối đa các nguồn lực, không xa hoa, lãng phí nhưng vẫn đạt hiệu quả cao nhất.

Bốn là, gắn nội dung thực hành tiết kiệm, chống lãng phí vào thực hiện các nhiệm vụ chính trị, công việc chuyên môn của cơ quan, đơn vị.

Tùy theo vị trí công việc, sinh hoạt trong tổ chức, cơ quan, đơn vị cụ thể mà mỗi cán bộ, đảng viên cần có trách nhiệm về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cho phù hợp. Nhưng nhất thiết phải luôn đề cao ý thức bảo vệ của công, coi trọng lao động, có văn hóa, gương mẫu đi đầu trong cơ quan, đơn vị, địa phương. Cần đổi mới phương pháp công tác, đổi mới lề lối làm việc, hội họp gắn với yêu cầu nâng cao chất lượng công việc; dùng thời gian rỗi để tham gia hoạt động có ích, tận dụng tối đa thời gian vào việc có ích. Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cho cơ quan,

đơn vị bằng những việc làm thiết thực, như: không đi muộn về sớm; hoàn thành tốt nhiệm vụ theo tiến độ; sử dụng điện nước một cách hợp lý...

Năm là, rèn luyện phong cách làm việc khoa học, nêu cao ý thức thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trong mọi sinh hoạt cá nhân và ở nơi công cộng.

Cán bộ, đảng viên biết cách lập kế hoạch làm việc một cách khoa học, sáng tạo cũng là thực hành tiết kiệm, chống lãng phí. Trong kỷ nguyên mới với sự phát triển vượt bậc của khoa học - công nghệ cần nêu cao tinh thần độc lập vì độc lập thì không lệ thuộc, không bắt chước, không theo đuôi. Tự chủ là chủ động suy nghĩ và làm chủ suy nghĩ của mình, tự chịu trách nhiệm trước cơ quan, đơn vị và Nhân dân; biết làm chủ bản thân và công việc, sẵn sàng từ bỏ những gì mà thực tiễn kiểm nghiệm là sai hoặc là những cái cũ mà nay không còn phù hợp nữa để tiến tới đề xuất cái mới đáp ứng được thực tiễn cuộc sống đang đặt ra.

Trong công việc và cuộc sống hàng ngày, cần có kế hoạch cụ thể, tránh tùy tiện, từ bỏ lối suy nghĩ “được chằng hay chớ”, “đến hẹn lại lên”; biết phân bổ thời gian, công sức, tiền bạc hợp lý cho từng công việc; xác định được nhiệm vụ cơ bản, trọng tâm của mình ở từng giai đoạn, thời điểm, cương vị công tác để đầu tư thời gian, công sức phù hợp, đem lại kết quả tốt.

Cần quan tâm đúng mức việc chăm lo bảo vệ sức khỏe, bảo vệ môi trường, không lãng phí trí tuệ; phung phí, đầu tư tiền bạc, công sức không cần thiết vào một số việc làm vô bổ, thậm chí có hại để dành thời gian cho học tập. Trong bài viết mới đây có tên là *Học tập suốt đời*, Tổng Bí thư Tô Lâm nêu rõ: học tập suốt đời để dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám hy sinh vì lợi ích chung, để trở thành những người hữu dụng đang là đòi hỏi cấp thiết đối với từng cá nhân, mỗi công dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vận dụng sáng

tạo tư tưởng kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, tìm ra con đường cứu nước, đưa Việt Nam thoát khỏi cảnh nô lệ, giành lại độc lập, tự do cho dân tộc. Tư tưởng của Người về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí là bài học vô giá cho mỗi chúng ta thực hiện và làm theo vì Người không chỉ là mẫu mực cho mọi người Việt Nam học tập, làm theo mà còn được báo chí nước ngoài, bạn bè quốc tế nhiều lần nhắc đến, mến phục.

Học tập Người chính là thực hiện yêu cầu của Tổng Bí thư Tô Lâm đã nêu ra: “Noi gương Bác, chúng ta phải bắt nhịp với sự vận động của thế giới, tìm ra con đường mang lại hòa bình, ổn định, thịnh vượng, phát triển và xây dựng vị thế cao hơn, vững chắc hơn cho đất nước trong kỷ nguyên mới” □

Chú thích:

1, 3, 5, 12, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 7. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 288, 333, 352, 334 - 335, 357, 357, 358, 356 - 357, 350, 297, 322.

2, 4, 7, 8, 10, 14, 16, 18. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 6. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 122; 124, 128, 123, 123, 123, 16, 125, 117.

6, 12, 17. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 12. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 467.

8, 9. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 5. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 122, 342.

11, 24. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 13. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 70, 416.

13. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 3. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 457.

15. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 10. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 139.

20, 21. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 11. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 496, 531.

29. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 1. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 284.

Tài liệu tham khảo:

1. *Bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về chống lãng phí*. <https://quochoi.vn>, ngày 13/10/2024.

2. *Học tập suốt đời*. <https://www.quanlynhanuoc.vn>, ngày 03/3/2025.